

Eén miljoen titels bij u thuis: het nieuwe Millenniumsysteem

Een van de constanten doorheen de tweehonderdjarige geschiedenis van de Brugse Openbare Bibliotheek is de catalogus. De catalogus is immers hét instrument bij uitstek om de collectie te ontsluiten voor het publiek en een efficiënt beheer van de bibliotheek mogelijk te maken.

In 1846 verscheen de eerste gedrukte catalogus van de hand van de toenmalige bibliothecaris Laude. Het was een uitgave in boekvorm, later aangevuld met een handschriftencatalogus, diverse supplementen en vanaf de jaren 1880 jaarlijkse aanwinstenlijsten. Pas bij het begin van de twintigste eeuw introduceerde bibliothecaris De Poorter de eerste alfabetische kaartcatalogus in de bibliotheek. Deze werd slechts moeizaam geaccepteerd door de lezers die de gedrukte catalogus gewend waren. Om hieraan tegemoet te komen creëerde hij een tweede systematische kaartcatalogus.

De komst van betaalbare computers leidde een nieuw tijdperk in. De introductie van bibliotheeksoftware in de tweede helft van de jaren '80 maakte niet alleen een efficiënter beheer van de catalogus mogelijk, maar koppelde de inventaris van het bezit meteen ook aan de uitleenadministratie. Al vrij vlug zag men in dat op die manier ook samenwerking met verschillende bibliotheken mogelijk was. Vele titels worden immers door verschillende bibliotheken aangekocht. In 1984 ging de Vlaamse centrale catalogus (VLACC) van start. Oorspronkelijk opgezet als gezamenlijke catalogus van alle Vlaamse bibliotheken, moest het netwerk al gauw beperkt worden tot de zes centrale openbare bibliotheken, waaronder de Brugse Openbare Bibliotheek. Inmiddels is de VLACC uitgegroeid tot een bibliografische databank van formaat met een kleine 500.000 records: boeken, tijdschriften, artikels, video's, cd-i's, cd-rom's en websites. Beschrijvingen van cd's worden op dit ogenblik niet ingevoerd in de VLACC. Grote aandacht wordt besteed aan het onderhoud en aan de authority files, via een intensieve communicatie en werkoverleg. Op die manier heeft de VLACC een belangrijke bijdrage geleverd tot de standaardisering van de catalogografie in de Vlaamse openbare bibliotheken. Het is een hulpmiddel voor de bibliothecaris, die records kan kopiëren naar de eigen catalogus, en een instrument voor het publiek, dat werken kan terugvinden in de zes grootste openbare bibliotheken om ze via het interbibliothecair leenverkeer aan te vragen. De VLACC kan geraadpleegd worden op internet via <http://www.bibliotheek.be>

De eerste jaren werd de VLACC off line verspreid naar de bibliotheken op cd-rom en diskettes. In 1993 startte het West-Vlaamse Provinciebestuur, op initiatief van de Brugse Centrale Openbare Bibliotheek, het West-Vlaams Informatienetwerk van Openbare Bibliotheken. De bibliotheken aangesloten op het netwerk konden vanaf dan elkaars beschrijvingen delen en gebruik maken van een dagelijks bijgewerkt VLACC-bestand. Het publiek kreeg via de provinciale catalogus toegang tot het bezit van alle West-Vlaamse bibliotheken. Die catalogus is ook beschikbaar op internet via <http://winob.west-vlaanderen.be>.

Het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken (VCOB) kreeg de opdracht om een nieuwe Vlaamse Centrale Catalogus uit te bouwen: VLACC II. Het is de bedoeling dat binnen enkele jaren alle Vlaamse openbare bibliotheken al hun titels en al hun exemplaren (dus alle vestigingen en alle materialen) rechtstreeks invoeren in de centrale databank. Ook alle onderhoud en afvoer zal in VLACC II gebeuren en volledig automatisch doorstromen naar het eigen bibliotheeksysteem. Het publiek zal hierdoor toegang krijgen tot één databank van meer dan een miljoen titels en vijftientig miljoen uitleenbare items, die geïntegreerd aangeboden wordt met elektronische bronnen als de WebWijzer, Mediargus of de databank met recensies, auteursportretten en uittreksels van Nederlandstalige literatuur en jeugdliteratuur.

Voor onze bibliotheek betekent het op korte termijn dat ons VLACC-team de huidige bibliotheeksoftware tegen eind 2004 zal inruilen voor het nieuwe Millenniumsysteem. Vooraleer dit kan, moet eerst het VLACC gegevensformaat en catalogafisch regelwerk

nagezien worden (voorjaar 2004) en krijgt al wie in de VLACC zal invoeren een opleiding. In het voorjaar van 2005 zal er gestart worden met de centrale invoer van muziekmaterialen. Het is nog onduidelijk welke plaats de erfgoedcollecties innemen in dit plaatje. Op de langere termijn is het de bedoeling dat deze nieuwe catalogus gekoppeld wordt aan een virtuele dienstverlening. De lener zal dan van thuis uit lenersinformatie kunnen raadplegen, werken verlengen, reserveren of laten klaarleggen in een bepaalde vestiging. Om dit te realiseren, zal de bibliotheek in 2005 een nieuw bibliotheekpakket VubisSmart in gebruik nemen. Ook de heroriëntering van Winob naar een provinciaal bibliotheekstelsel past in dit perspectief.

Door de schaalvergroting kan de bibliotheek de technologie gebruiken om meer te zijn dan een moderne versie van Laude of De Poorter. Het laat haar toe een andere bibliotheek te worden en vanuit een samenwerking met andere bibliotheken de bestaande rol als bemiddelaar van cultuur en informatie een nieuw elan te geven. Een boeiende uitdaging.